

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobců: **a) K. N., b) nezl. A. N.**, zastoupeného zákonným zástupcem ad a), oba zastoupeni Mgr. Filipem Jakovidisem, advokátem, se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného č. j. OAM - 683/LE - 05 - ZA07 - 2006 ze dne 27. 8. 2008, č. j. OAM - 1437/VL - 10 - L07 - 2006 ze dne 27. 8. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobců ad a) a b) proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 64 Az 68/2008 - 136 ze dne 22. 7. 2009,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

Odůvodnění:

Krajský soud rozsudkem ze dne 16. 4. 2009, č. j. 64 Az 68/2008 - 82, zamítl žalobu, kterou žalobci brojili proti rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany žalobci a) a žalobci b) podle § 12, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České Republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Tento rozsudek krajského soudu napadli žalobci kasační stížností a současně s ní podali návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o ní.

V záhlaví označeným usnesením krajský soud návrhu na ustanovení právního zástupce žalobcům nevyhověl. Důvodem byla skutečnost, že žalobci ve lhůtě neosvědčili své majetkové poměry vyplněním tiskopisu „Potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, který byl žalobci a) prokazatelně doručen dne 22. 6. 2009. Lhůta, kterou jim k tomu krajský soud stanovil, byla 15 dnů od doručení. Krajský soud tak neměl podklady pro posouzení, zda jsou u žalobců splněny

podmínky pro postup podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), tedy pro ustanovení zástupce pro řízení před soudem.

Proti tomuto usnesení podali žalobci (stěžovatelé) kasační stížnost, která je předmětem posuzování v této věci. Namítají, že ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. stanoví pouze dvě kumulativní podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů. První z nich je, že takový postup je potřeba k ochraně práv účastníka řízení. Druhou podmínkou je existence předpokladů k osvobození od soudních poplatků. Splnění první podmínky je v azylovém řízení dáno již samotnou složitostí celého procesu a skutečností, že žadatelé o mezinárodní ochranu jsou cizinci a osoby bez právního vzdělání. Druhá podmínka je podle stěžovatelů v případě žadatelů o mezinárodní ochranu splněna vždy, neboť tito jsou podle § 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozeni od soudních poplatků přímo ze zákona.

Společně s kasační stížností podali stěžovatelé žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Svou žádost odůvodnili obavou z odmítnutí původní kasační stížnosti z důvodu nedoložení řádného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Dále uvedli, že souběžně s podáním kasační stížnosti proti usnesení o neustanovení zástupce pro řízení před Nejvyšším správním soudem požádají o ustanovení advokáta Českou advokátní komoru.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost kasační stížnosti ve světle formálních náležitostí na ni kladených soudním řádem správním. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas osobou k tomu oprávněnou, která byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje přípustný důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a podmínka povinného zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. je rovněž splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v rozsahu kasačního důvodu uplatněného stěžovatelem (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Na úvod považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné vypořádat se s návrhem stěžovatelů na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Vzhledem k tomu, že se jedná o věc, která byla vyřízena přednostně v souladu s § 56 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s, Nejvyšší správní soud o návrhu na přiznání odkladného účinku samostatně nerozhodoval.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát, navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv.

Jednou z podmínek pro to, aby byl právní zástupce účastníkovi řízení ustanoven, je tedy skutečnost, aby stěžovatel splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelé přitom v kasační stížnosti tvrdí, že tato podmínka je u žadatelů o mezinárodní ochranu splněna vždy vzhledem k tomu, že jsou od soudních poplatků osvobozeni na základě § 11 odst. 2 písm. ch) zákona o soudních poplatcích. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že skutečnost, že je účastník řízení osvobozen od soudních poplatků ze zákona, není při posuzování, zda splňuje „předpoklad pro osvobození od soudních poplatků“ ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s., rozhodná. Osvobození určitých osob od soudního poplatku podle § 11 odst. 2 tohoto zákona přímo nesouvisí s jejich majetkovými poměry, nýbrž s povahou daného řízení či povahou zájmu, který je v takovém řízení chráněn. Nezřídka může dojít k situaci, kdy řízení podle tohoto ustanovení vede osoba, jejíž majetkové poměry mohou být dokonce velmi uspokojivé. V takovém případě by bylo nespravedlivé, aby tato osoba měla automaticky

nárok na ustanovení právního zástupce, ačkoliv vzhledem k povaze daného řízení (např. řízení o určení výživného či o jeho zvýšení podle § 11 odst. 2 písm. b/ zákona o soudních poplatcích) nebude mít povinnost uhradit soudní poplatek. Stejný závěr vyplývá i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 6 Ads 12/2007 - 38 (dostupný na www.nssoud.cz): „*Předpoklad být osvobozen od soudních poplatků ve smyslu ustanovení § 35 odst. 5 ve spojení s ust. § 36 odst. 3 je objektivním znakem a kritériem, a to znakem zcela nezávislým na skutečnosti, zda konkrétní řízení je či není poplatkem zatíženo. Toto kritérium je odvozeno od objektivní schopnosti či neschopnosti účastníka nést majetkové zatížení spojené s vedením sporu.*“ Z těchto důvodů byla výzva krajského soudu k prokázání osobních, majetkových a výdělkových poměrů stěžovatelů zcela legitimní.

Ze soudního spisu navíc vyplývá, že tato výzva byla stěžovatelům prokazatelně doručena a rovněž, že jim byla zaslána v jazyce ruském, tzn. v jazyce, kterému rozumějí. Pokud tedy stěžovatelé na tuto výzvu nijak nereagovali, neosvědčili tak své majetkové poměry za účelem ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, a krajskému soudu nezbývalo než návrhu stěžovatelů na ustanovení zástupce pro toto řízení nevyhovět.

Na okraj Nejvyšší správní soud konstatuje, že právo stěžovatelů na přístup k soudu nebylo ve výsledku nijak omezeno, neboť jim byl rozhodnutím České advokátní komory ze dne 18. 8. 2009 určen advokát podle § 45 odst. 2 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a jsou tedy řádně zastoupeni pro řízení o původní kasační stížnosti podle § 105 odst. 2 s. ř. s.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť neúspěšným stěžovatelům náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu